

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT

Comisia pentru constituționalitate

Nr. LXVIII/996/2021

*Comisia pentru drepturile omului,
egalitate de șanse și minorități*

Nr. XXVI/305/2021

R A P O R T C O M U N

asupra **Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.9/1991 privind înființarea
Institutului Român pentru Drepturile Omului
(L266/2020)**

În temeiul art. 147 alin. (2) din Legea fundamentală, în conformitate cu prevederile art. 152 din Regulamentul Senatului, republicat, cu modificările și completările ulterioare, **Comisia pentru constituționalitate și Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse și minorități** prin adresa nr. **L266/2020** din 19 aprilie 2021, au fost sesizate de către Biroul permanent al Senatului, în vederea dezbaterii și elaborării raportului comun asupra **Legii pentru modificarea și completarea Legii nr.9/1991 privind înființarea Institutului Român pentru Drepturile Omului, ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr. 772 din 22 octombrie 2020.**

Membrii celor două comisii, pe parcursul mai multor ședințe, reexaminând legea trimisă la promulgare în raport cu considerentele expuse în decizia menționată, au reținut următoarele:

- propunerea legislativă a fost inițiată de 1 deputat și 13 senatori și a fost adoptată tacit de Camera Deputaților la 23 aprilie 2020, iar la 30 iunie 2020 a fost adoptată de Senat, în calitate de Cameră decizională. La 30 iunie 2020 legea a fost depusă la secretarii generali ai celor două Camere pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității legii și trimisă la promulgare în data de 6 iulie 2020. Prezenta sesizare a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 24 iulie 2020;
- Curtea reține ca obiect al controlului de constituționalitate legea în ansamblul său, precum și, în mod punctual, art. I pct.2 [cu referire la art. 2 alin. (1)], pct. 3 [cu referire la art. 3 lit. a), c), d) și e) teza a doua], pct. 5 [cu referire la art. 5 alin. (2)], pct. 6 [cu referire la art. 51 alin. (6), art. 52 alin. (1) lit. e) și art. 53 alin. (2)] și pct. 8 [cu referire la art. 9 alin. (1)];
- textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt cele ale art. 1 alin. (5) privind calitatea legii, art. 73 alin. (3) lit. j) privind domeniile rezervate legii organice, art. 75 alin. (1) privind sesizarea Camerelor, art. 76 alin. (1) și (2) privind adoptarea legilor organice și ordinare, art. 111 alin. (1) privind informarea Parlamentului, art. 117 alin. (3) privind autoritățile administrative autonome, art. 138 alin. (5), potrivit căruia „Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”, și art. 147 alin. (4) privind efectele deciziilor Curții Constituționale;
- cu privire la **criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea art. 1 alin. (5) prin raportare la prevederile art. 117 alin. (3) coroborate cu cele ale art. 75 alin. (1), art. 76 alin. (1) și art. 147 alin. (4) din Constituție**, Curtea constată că niciunul dintre elementele caracteristice ale naturii juridice a Institutului nu demonstrează calitatea acestuia de autoritate publică administrativă. Institutul nu este nici organ de stat care acționează în regim de putere publică și nici persoană juridică de drept privat care, potrivit legii, deține statut de utilitate publică sau este autorizată să presteze un serviciu public, în regim de putere publică. Legiuitorul nu a acordat statut de utilitate publică și nici nu a autorizat Institutul să presteze un serviciu public;
- Curtea constată că legea nu transformă natura juridică a Institutului dintr-o instituție publică într-o autoritate administrativă autonomă. Dacă art. 1 din Legea nr. 9/1991 îl definește ca fiind un organism independent cu personalitate juridică, noua reglementare îl califică drept instituție publică de interes național, autonomă și

independentă față de orice altă autoritate publică, în condițiile legii. Cu alte cuvinte, natura sa juridică rămâne neschimbată;

- Curtea constată că din moment ce conținutul legii nu vizează un domeniu rezervat legilor organice, în speță, înființarea unei autorități administrative autonome, înseamnă că invocarea art. 117 alin. (3) din Constituție nu poate fi realizată pentru a se justifica adoptarea legii criticate drept lege organică. Această eroare esențială de apreciere a determinat adoptarea legii criticate ca lege organică, și nu ca lege ordinară, ceea ce a determinat, în mod implicit, și inversarea ordinii de sesizare a Camerelor;
- Curtea constată că legea criticată încalcă prevederile art. 73 alin. (3) lit. t) și art. 117 alin. (3) din Constituție, întrucât, prin greșita calificare a naturii juridice a Institutului, a fost adoptată ca lege organică tocmai în considerarea acestor norme de referință. Totodată, prin reținerea incidenței art. 117 alin. (3) din Constituție, au fost încălcate și prevederile constituționale ale art. 75 alin. (1), întrucât a fost inversată ordinea de sesizare a Camerelor, și ale art. 76 alin. (1) și (2), întrucât legea a fost adoptată cu majoritatea de vot specifică legilor organice, și nu celor ordinare.
- prin urmare, **legea criticată încalcă art. 73 alin. (3) lit. t) și art. 117 alin. (3) prin raportare la art. 75 alin. (1) și art. 76 alin. (1) și (2) din Constituție.**
- Cu privire la **criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea art. 111 alin. (1) teza a doua și art. 138 alin. (5) din Constituție**, Curtea constată că anexa la Legea nr. 9/1991 stabilește că din structura de personal Institutului fac parte 24 de persoane, dintre care un director și un director adjunct. Consiliul general și Comitetul director sunt compuse din 32, respectiv 7 membri. Din acest comitet fac parte directorul Institutului, 9 precum și 6 membri aleși din Consiliul general. Directorul Institutului este membru și al Consiliului general. Noua lege abrogă anexa menționată și nu mai stabilește numărul de posturi din structura Institutului, ceea ce înseamnă că legislația secundară va stabili numărul de posturi din structura de personal; în schimb, stabilește componența Consiliului general și Comitetului Director, acestea având 11, respectiv 7 membri. Din acest comitet fac parte directorul Institutului, precum și 6 membri aleși din Consiliul general;
- în prezent, personalul Institutului este salarizat ca personal contractual, însă, noua lege stabilește că personalul instituției este asimilat, din punct de vedere al salarizării, cu

personalul din aparatul de lucru al celor două Camere ale Parlamentului, ceea ce, în lipsa altor date de natură financiară, generează o situație juridică neclară cu privire la existența sau nu a unui impact bugetar suplimentar față de reglementarea în vigoare;

- indiferent dacă aceste modificări scad sau cresc alocările bugetare necesare cheltuielilor de personal, este evident că există un impact bugetar. În acest sens, chiar Biroul permanent al Camerei Deputaților a stabilit că există implicații bugetare, drept care a hotărât solicitarea punctului de vedere al Guvernului conform art. 111 alin. (1) din Constituție;
- așadar, solicitarea informării a fost realizată, astfel că legea criticată nu încalcă art. 111 alin. (1) teza a doua din Constituție;
- însă, ***nici inițiatorii propunerii legislative și nici Biroul permanent nu au solicitat fișa financiară prevăzută de art. 15 din Legea nr.500/2002 privind finanțele publice***, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.597 din 13 august 2002, în condițiile art. 15 alin. (1) din Legea responsabilității bugetare nr. 69/2010, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 472 din 4 iunie 2020;
- în consecință, având în vedere natura viciului de neconstituționalitate, Curtea reține că **legea în ansamblul său încalcă art. 138 alin. (5) din Constituție prin raportare la art. 15 alin. (1) din Legea nr. 69/2010 și art. 15 din Legea nr. 500/2002;**
- Curtea constată că nu mai este cazul să se examineze celelalte critici de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorul obiecției de neconstituționalitate;
- Curtea admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că **Legea pentru modificarea și completarea Legii nr.9/1991 privind înființarea Institutului Român pentru Drepturile Omului este neconstituțională.**

În conformitate cu prevederile alin. (4) al art. 147 din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor, de la data publicării lor în Monitorul Oficial al României.

Astfel, Comisia pentru constituționalitate și Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse și minorități **au hotărât, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți, să adopte un raport comun de respingere a legii trimise la promulgare.**

În ședința din 13 aprilie 2021, Camera Deputaților a respins această lege.

În consecință, **Comisia pentru constituționalitate și Comisia pentru drepturile omului, egalitate de șanse și minorități** supun spre dezbateră și adoptare, plenului Senatului, **raportul comun de respingere a Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 9/1991 privind înființarea Institutului Român pentru Drepturile Omului.**

În raport cu obiectul de reglementare, legea face parte din categoria legilor **ordinare** și urmează a fi adoptată în conformitate cu prevederile art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

Președinte,

Senator Ion-Cristinel RUJAN

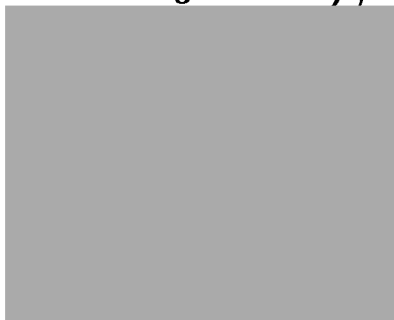
Președinte,

Senator Constantin-Bogdan MATEI

Secretar,

Senator Cristian-Augustin NICUȚESCU-ȚĂGĂRLAȘ

Secretar,

Senator Ionuț NEAGU

